

فصلنامه مطالعات تاریخی
سال نهم - شماره سی و پنجم - زمستان ۱۳۹۰
صاحب امتیاز: موسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی
مدیر مسئول: احمد خزائی
سردبیر: هدایت‌الله بهبودی
زیر نظر شورای سردبیری
ویراستار: علی‌اکبر رنجبر کرمانی
مدیر هنری: محمد مهدی صنعتی
حرف‌نویسی و صفحه‌بندی: لیلا قدیانی
لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه مجمع جهانی اهل بیت (ع)
تیراژ: ۱۵۰۰
قیمت: ۳۰۰۰ تومان

نشانی: تهران، خیابان ولی عصر، بالاتر از تقاطع
چمران، شماره ۲۸۲۸
شماره تماس: ۲۲۶۶۶۷۰۴
صندوق پستی: ۳۳۳-۱۹۶۱۵
Email: info@mtq.ir
http://www.mtq.ir

مقالات فصلنامه، آراء نویسندگان آن است.

راهنمای نگارش مقالات

فصل‌نامه مطالعات تاریخی بازتابنده دیدگاه‌های پژوهندگان تاریخ معاصر ایران است تا بدین‌سان به ارتقاء تلاش‌های صورت گرفته یاری رساند و کمبودهای موجود در عرصه تاریخ‌پژوهی را برطرف سازد. این فصل‌نامه، بررسی تاریخ معاصر ایران را وجهه همت خود قرار داده است، پس تألیف پژوهشگران ایرانی را پاس می‌دارد و البته از ترجمه نظرگاه‌های دیگر مورخان ایرانی و خارجی درباره این سرزمین کهن، غافل نخواهد ماند. از این رو، فصل‌نامه مطالعات تاریخی در زمینه تحقیقات تاریخی یکصد ساله اخیر ایران (از مشروطه تا پایان دوره پهلوی) در چارچوب‌های علمی، پذیرای محققان علاقه‌مند، دانشجویان و استادان گرانمایه دانشگاه‌هاست. امید است فصل‌نامه مطالعات تاریخی با مشارکت محققان، پژوهشگران تاریخ معاصر و مترجمان در پیش‌برد مطالعات تاریخی سهمین باشد.

مقالات علمی رسیده، با رعایت نکات زیر، پس از بررسی در هیأت علمی فصل‌نامه، منتشر خواهد شد:

- نام، نام خانوادگی، سوابق علمی، نشانی کامل و شماره تماس نویسنده قید شده باشد.
- خلاصه‌ای از مقاله ارسالی حداکثر در دو صفحه ضمیمه شده باشد.
- مقاله ارسالی از ۲۰ صفحه تایپ شده ۲۰ سطری تجاوز نکرده باشد.
- مقاله بر یک سوی کاغذ و با فاصله سطر مناسب نوشته شده باشد.
- متن اصلی و منبع مقاله ترجمه شده، ضمیمه شده باشد.
- منابع مورد استفاده در پایان مقاله درج شده باشد.

مطالعه نقش سیاسی کوچک خان در فرآیند نهضت جنگل

● دکتر زاهد غفاری هاشجین*

● عباس نعیمی**

چکیده
در این مقاله با هدف بازخوانی نقش میرزا کوچک خان در نهضت هفت ساله جنگل سمنی شده است تا بر اساس مستندات مرتبط با نهضت جنگل، به ترمیم خطوط نقش آفرینی سیاسی و اهمیت شخصیت کوچک خان در آن نهضت پرداخته شود. برای نیل به مقصود از روش مطالعات تاریخی استفاده شده است. ابزار گردآوری داده‌ها نیز کتابها، اسناد، نشریات و خاطرات مرتبط بوده است. بر این اساس ابتدا به خلاصه‌ای از زندگی و خاستگاه طبقاتی میرزا کوچک خان اشاره شده سپس نقش و جایگاه او در نهضت جنگل مورد بازخوانی واقع شده است. در ادامه بحث به اظهارنظرهایی راجع به شخصیت میرزا کوچک خان از نگاه افراد مختلف پرداخته شده است. در تکمیل بحث چهار اتهام متوجه او بیان و مورد نقد و ارزیابی قرار گرفته است. یافته‌های پژوهش بر اهمیت نقش کوچک خان و کاراکتر فرهمندانه‌اش در پیشبرد اهداف نهضت جنگل دلالت دارد. وجه تمایز نوشتار حاضر از دیگر آثار، بازنمایی فعالیت سیاسی - چریکی کوچک خان در نهضت جنگل در قالب مقاله‌ای مستقل است که تا حدی به نقش استعمار انگلیس در قبال نهضت جنگل نیز پرداخته است.

مقدمه

منابع اصیل نهضت جنگل متفقا تاریخ و محل تولد «یونس» را ۱۲۹۸ هجری قمری برابر با ۱۲۵۹ خورشیدی (۱۸۸۰م) و در محله استادسرای رشت دانسته‌اند.^۱ پدرش میرزابزرگ

مطالعه نقش سیاسی کوچک خان در فرآیند نهضت جنگل
عباس نعیمی

31- Revkom= Revolution kommite.

34- Sir Percy Sykes.

39- Nikitin.

42- Yaghikian.

43- Ivanov.

45- John Foran.

- ۳۲- گیلک، ۱۳۷۱: ۲۸۹.
 ۳۳- بهار، ۱۳۸۶: ۱۵۹.
 ۳۵- فخرایی، ۱۳۵۷: ۵.
 ۳۶- ملک‌زاده، بی تا، ج ۵: ۱۴۹.
 ۳۷- دنسترویل، ۲۵۳۷: ۲۲۱.
 ۳۸- مستوفی، ۱۳۷۷: ج ۳: ۱۱۹.
 ۴۰- رضوی‌نژاد، ۱۳۷۷: ۱۰۳.
 ۴۱- جودت، ۱۳۵۱: ۵۵.
 ۴۴- ایوانف، بی تا: ۲۸.
 ۴۶- گیلک، ۱۳۷۱: ۵.
 ۴۷- هدایت، ۱۳۷۴: ۳۱۷.
 ۴۸- افشار، ۱۳۶۸: ۲۵۷.
 ۴۹- آوری، ۱۳۷۷: ۱۳۵.
 ۵۰- فخرایی، ۱۳۵۹: اول آذر.
 ۵۱- روزنامه جنگل، شماره ۲۰.
 ۵۲- شایسته، ۱۳۸۲: ۲۷۸.
 ۵۳- بهار، ۱۳۸۶: ۱۵۴.
 ۵۴- فخرایی، ۱۳۵۷، ۳۷.
 ۵۵- همان.
 ۵۶- شایسته، ۱۳۸۲: ۲۷۴.
 ۵۷- راین، ۱۳۵۲: ۲۸۹.
 ۵۸- شایسته، ۱۳۸۲: ۲۷۵.
 ۵۹- جنگلی، ۱۳۵۷: ۲۹۵-۲۹۴.
 ۶۰- فخرایی، ۱۳۵۷: ۴۲۲.
 ۶۱- آلبانی، ۱۳۸۵: ۱۱۲.
 ۶۲- عظیمی، گیلک و: شماره ۹۹.

منبع اینترنتی

- سایت حوزه. (۱۳۸۴). «شهادت میرزا کوچک‌خان». <http://www.hawzah.net/hawzah/magazines/MagArt.aspx?id&4950> = Magazine Number ID.

پانویسها

- * استادیار علوم سیاسی دانشگاه شاهد.
 ** کارشناس ارشد جامعه‌شناسی انقلاب اسلامی.
 ۱- گیلک، ۱۳۷۱: ۷. فخرایی، ۱۳۵۷: ۳۵. مدنی، ۱۳۷۷: ۳۲ و شاکری، ۱۳۸۶: ۸۲.
 ۲- مارچنکو، ۱۳۸۲: ۶۰.
 ۳- سفاک امانی، سایت حوزه.
 ۴- فخرایی، ۱۳۵۷: ۳۵ و گیلک، ۱۳۷۱: ۷.
 ۵- همان‌ها.
 ۶- پیشه‌وری، ۱۹۸۶: ۱۱۵.
 ۷- گیلک، ۱۳۷۱: ۱۰.
 ۸- همان: ۱۰.
 ۹- مدنی، ۱۳۷۷: ۳۹.
 ۱۰- فخرایی، ۱۳۵۷: ۴۲.
 ۱۱- مدنی، ۱۳۷۷: ۷۷.
 ۱۲- شاکری، ۱۳۸۶: ۸۵ و گیلک، ۱۳۷۱: ۸۷.
 ۱۳- همان: ۸۷.
 ۱۴- Romanov.
 ۱۵- صبوری، ۱۳۵۸: ۳۶.
 ۱۶- فخرایی، ۱۳۵۷: ۴۳-۴۲.
 ۱۷- مدنی، ۱۳۷۷: ۵۱.
 ۱۸- کریمی، ۱۳۸۲: ۶۹.
 ۱۹- همان: ۵۱.
 ۲۰- راین، ۱۳۵۷: ۲۲.
 ۲۱- مدنی، ۱۳۷۷: ۵۱.
 ۲۲- هدایتی خوشکلام، ۱۳۸۲: ۱۶.
 ۲۳- گیلک، ۱۳۷۱: ۱۹۳.
 ۲۴- کوچک‌پور، ۱۳۶۹: ۱۶.
 ۲۵- فخرایی، ۱۳۵۷: ۱۷۴.
 ۲۶- صبوری، ۱۳۵۸: ۹۰.
 ۲۷- عظیمی، گیلک و: شماره ۹۵.
 ۲۸- املاشی، ۱۳۵۲: ۳۳۶.
 ۲۹- گیلک، ۱۳۷۱: ۲۲۸.
 ۳۰- صبوری دیلمی، ۱۳۵۸: ۱۳۳.